

Shamzini79@hotmail.com

هیگڵ راستی کرد وهختیک وتی: هه‌ریه‌ك له‌ئیمه‌ ته‌نێ کورپی سه‌رده‌مه‌که‌ی خۆمانین و له‌وه‌ بترازیت ناتوانین کورپی دوو سه‌رده‌می لێک جودابین، هه‌رچه‌نده‌ که‌سانیک هه‌بوون ویستووینا هه‌ کورپی زۆریک له‌سه‌رده‌مه‌کان بن به‌لام بۆیان نه‌چووته‌ سه‌ر، دروست به‌پێچه‌وانه‌وه‌ بوونه‌ته‌ گالته‌جاپی نه‌وه‌یه‌ك که هه‌رگیز ناتوانیت له‌ ویست و خه‌ونه‌کانی ئه‌و تییگات، نه‌وه‌یه‌ك سه‌رله‌به‌ری رابردوو به‌هه‌لگرانی گوتارو دروشمه‌کانییه‌وه‌ ره‌ت ده‌کاته‌وه‌ و ده‌یه‌ویت بیانخاته‌ په‌راویزه‌وه‌.



پێشمه‌رگه‌ ئه‌گه‌ر له‌ قو‌ناغی رزگاریی نیشتمانیی و خه‌باتی دژواری ژێرده‌سته‌ییدا مۆمی گه‌شی ئومید بووبیت ئیستا که‌ قو‌ناغی پاش شو‌رش و چینه‌وه‌ی ده‌ستکه‌وته‌کانی قوربانیدانی پێشانه‌ رۆلی به‌سه‌رچوو وه‌ك قاره‌مان یان وه‌ك ئه‌و که‌سه‌تییبه‌ به‌هه‌یه‌ته‌ی له‌ ئه‌ندیشه‌ی نه‌وه‌ی پێش نازادیی وینه‌ی بۆ کیشرابوو، له‌ زۆر بۆنه‌و جیگه‌ی دیکه‌شدا ئاماژه‌م بۆ ئه‌وه‌ کردوو سه‌رده‌می بزۆز و په‌ر له‌ ئالوگۆر و گه‌شه‌ندوو‌ی دوا‌ی تانه‌وه‌ی به‌سته‌له‌کی جه‌نگی سارد سه‌رده‌میکه‌ ئاوس نییه‌ به‌ قاره‌مان و کاریزمای رۆحیی به‌لکو کۆمه‌لگه‌ی ته‌کنۆلۆژیی هاوچه‌رخ هه‌موو چه‌مکه‌کانی شو‌رش و سه‌رکرده‌ی کاریزمیی و قاره‌مانی راده‌ستی مۆزه‌خانه‌ کردوو و کردوونی به‌ که‌له‌پوو.

ته‌واو‌بوونی سه‌رده‌می پێشمه‌رگه‌ به‌مانای ئه‌وه‌ دیت رۆلی کلاسیکی پێشمه‌رگه‌ که‌ مه‌یدانه‌که‌ی جه‌نگی پارتیزانیی و نه‌به‌ردیی سه‌ربازیی بوو کۆتایی پێهاتوو چونکه‌ بارودۆخی ئه‌و قو‌ناغی جه‌نگ و خه‌باتی شاخه‌وشاخ‌ی فه‌رز کردبوو ئه‌ویش کۆتایی پێهاتوو و میژوو ده‌رگای له‌سه‌ر قو‌ناغیکی تر خستۆته‌ سه‌ر پشت که‌ قو‌ناغی ده‌سته‌لاتی خۆمالییه‌، به‌لام هه‌یشتا پێشمه‌رگه‌ ده‌توانیت به‌ مۆدیلیکی تازه‌ و هاوچه‌رخ کار بکات، کارکردنیک ته‌بابیت له‌گه‌ل رۆحی سه‌رده‌م و وینه‌دانه‌وه‌ی هه‌لومه‌رجی بابه‌تی و هه‌نوکه‌یی کۆمه‌لگه‌ی کوردستانی ئه‌مرۆ بێت.

سه‌ره‌کیتیرین په‌رسیار لێره‌دا قووت بێته‌وه‌ په‌رسیاری شیوازی نویی کارکردنی ئه‌و ژماره‌ که‌سه‌یه‌ له‌ژێر ناو‌نیشانی پێشمه‌رگه‌ی دێریندا ده‌یانناسینه‌وه‌، وا ده‌رده‌که‌ویت هه‌موو به‌وه‌ قایل کرابین ئه‌و ده‌سته‌ خه‌لکه‌ بنێردرینه‌وه‌ بۆ ماله‌کانیان و به‌ مووچه‌ی خانه‌نشینیی ریزیان لێنریت، که‌چی له‌بنه‌ره‌تا به‌شی دووهمی کاری پێشمه‌رگه‌ به‌کۆتا نه‌هاتوو، که‌ ئه‌ویش دروستکردنی کۆمه‌لگه‌یه‌که‌ وێرای ئه‌وه‌ی سه‌ته‌می نه‌ته‌وه‌یی له‌سه‌ر نییه‌ له‌رووی ئابووریی و ژیا‌نی تاکه‌تاک‌ی هاو‌ولاتییبه‌کانیشییبه‌وه‌ کۆمه‌لگه‌یه‌کی ره‌فاه‌ و خۆشگۆزه‌رانه‌، مه‌هامی یه‌که‌م هه‌ر له‌گه‌ل یه‌که‌م بلیسه‌ی راپه‌رینه‌کانی شارو شارۆچکه‌کانی کوردستان له‌به‌هاری سا‌لی 1991 دا ده‌سته‌به‌ر بوو، هه‌رچی دووهم ئامانجیسه‌ به‌دریژایی شانزه‌سا‌لی ره‌به‌قی ده‌سته‌لاتی کوردیی و پانزه‌سا‌لی ته‌مه‌نی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان نه‌ك به‌دینه‌هاتوو بگه‌ر به‌به‌راورد به‌ رابردوو له‌ پاشه‌کشه‌دایه‌ یان له‌شوینی خۆی فه‌رته‌ناش لێده‌دات و ناروا‌ته‌ پێشه‌وه‌ به‌و ئاقاره‌ی شو‌رش له‌شاخ بیری لێده‌کرده‌وه‌ یان به‌زمانیکی تر به‌و فۆرمه‌ی خه‌لکیان لێ تیگه‌یانده‌بوو.

ئهم بارو زرووفه‌ی هه‌یه پێویستی ئەکتیف بوونی سەرجه‌م م‌رۆقی کورد ده‌کاته پێویستییه‌کی ژيانى، له‌نیوانياندا پێشمه‌رگه‌ی دێرين بئ رۆل نيه‌ و ده‌توانیٔ جیگه‌ په‌نجه‌ی بدات له‌سه‌ر بارو دۆخه‌که‌ یان به‌ دیویکی تر دا له‌توانایدا هه‌یه نه‌خشی هه‌بیٔ له‌ باشت‌کردنی ئه‌و دۆخه‌ نه‌خوازراوه‌ی با‌لی به‌سه‌ر کوردستاندا کیشاوه‌ که‌ نه‌وه‌ی دواى راپه‌رین یان نه‌وه‌ی ق‌و‌ناعی ئازادیی نا‌ئومید کردووه‌ به‌ج‌و‌ریک گومان له‌ رابردوو بکات، گومان له‌ رهنج و ق‌وربانیدانی هه‌زاران که‌س بکات که‌هه‌موو خه‌ون و زه‌حمه‌تییکیان ب‌و ه‌ینانه‌دی کوردستانییکی ئازاد و دوور له‌ژێر ده‌ستی بووه‌.

ئهرکی پێشمه‌رگه‌ی دێرینه‌ خه‌باته‌که‌ی بگ‌و‌رپ‌یت ب‌و خه‌باتییکی مه‌ده‌نی ئاشتیخوازان‌ه‌ی هاوچه‌رخ تا وه‌ک گروپی فشار و به‌شیك له‌ بزوتنه‌وه‌کانی ک‌و‌مه‌لی مه‌ده‌نی ق‌ورسایي هه‌بیٔ له‌سه‌ر ئاراسته‌ی کارو هه‌نگاوه‌کانی حکومه‌ت و له‌ به‌رژه‌وه‌ندی گشتی دا‌کوکیان ل‌ی‌کات، ئه‌گه‌ر ق‌و‌ناعی پێشمه‌رگایه‌تی ماتریاله‌کانی خه‌بات بریتی بووین له‌ چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نی و بارووت و سه‌نگه‌ر و هه‌ماسه‌ت و وره‌ به‌رزیی، ماتریاله‌کانی ئه‌م خه‌باته‌ی بریتین له‌ پ‌ی‌نووس و ر‌و‌ژنامه‌و ر‌ی‌پ‌یوان و نامایش و میتینگی جه‌ماوه‌ریی و وروژاندنی رای گشتیی و واژو ک‌و‌کردنه‌وه‌ و میکانیزمه‌کانی تری کاری مه‌ده‌نی که‌ هه‌نوکه‌ له‌دنیای شارستانی و پ‌ی‌شکه‌وتوودا به‌کارده‌ه‌ینر‌یت وه‌ک چه‌کیکی کاراو به‌ه‌یز.

پێشمه‌رگه‌ی دێرین ناب‌یت وه‌ک خانه‌نشین له‌خ‌و‌ی ب‌روان‌یت هه‌روه‌ک چ‌و‌ن پ‌ی‌ویسته‌ واز له‌و خولیا و بیره‌ ژه‌نگاوییه‌ ب‌ین‌یت که‌ خاوه‌نی هه‌موو ده‌ستکه‌وته‌کانه‌، ده‌بیٔ وه‌ک که‌سیك له‌ د‌ی‌ریندا چ‌و‌ن به‌هه‌لب‌ژاردنی ر‌ی‌ پ‌ی‌شمه‌رگایه‌تی هه‌لو‌یستی هه‌بووه‌ و به‌گ‌و‌رو تینه‌وه‌ کاری ب‌و د‌و‌ز‌یک کردووه‌ به‌ هه‌مان هه‌ماس و گه‌رم و گ‌و‌رییه‌وه‌ به‌شدارب‌یت له‌ نه‌خشان‌دی ک‌و‌مه‌لگه‌یه‌ک ئازادیی بنه‌ماکانی ب‌یت و به‌رز راگرتنی ژيانى م‌ر‌و‌قه‌کانیش ئامانجی ب‌یت، ئه‌م ق‌و‌ناع و هه‌لومه‌رجه‌ ئه‌م کاره‌ له‌ پ‌ی‌شمه‌رگه‌ی د‌ی‌رین ده‌خ‌وا‌ز‌یت نه‌ک سه‌رقا‌لییه‌کانی به‌خ‌و‌پ‌ندنه‌وه‌ی حکایه‌ته‌کانی دو‌ی‌نی که‌ ه‌یچ مانایه‌کیان ب‌و ئه‌م‌ر‌و‌ ت‌ی‌دا نه‌ماوه‌، ناب‌یت خانه‌نشین کردنی پ‌ی‌شمه‌رگه‌ی د‌ی‌رین خانه‌نشین کردن له‌هه‌لو‌یست وچالاکیش بگ‌ر‌یت‌ه‌وه‌، ناب‌یت خانه‌نشین کردنی پ‌ی‌شمه‌رگه‌ مانای خستنه‌ لاوه‌ و په‌راویز خستن بگ‌ر‌یت‌ه‌ خ‌و‌ی به‌ل‌کو ته‌نی وه‌ک ر‌ی‌ز و داها‌ت‌یک ته‌ماشای بک‌ر‌یت که‌ ب‌و ژيانى وی پ‌ی‌ویسته‌.

له‌م کاته‌دا چ‌ی‌ر‌و‌کیکم بیر ده‌که‌و‌یت‌ه‌وه‌، دا‌پ‌یره‌م هه‌رچه‌نده‌ ز‌و‌ر پ‌یر ب‌وو زوو پ‌ی‌ی ده‌وتین ئه‌گه‌ر ته‌واویش له‌په‌ل و پ‌و‌ بکه‌وم ه‌یش‌تا هه‌ر متمانه‌م به‌خ‌و‌مه‌ هه‌ند‌یک کاری خ‌و‌م راپه‌ر‌ینم هه‌ر ه‌یچ نه‌بیٔ تا‌قمی ددانه‌کانم پ‌ی‌ده‌ش‌و‌ر‌یت ئیدی به‌چاوی پ‌ر له‌گ‌ریان‌ه‌وه‌ ده‌یووت پ‌یری و هه‌زار عه‌یب، به‌خوا ده‌سه‌عات به‌پ‌ی ر‌و‌یش‌تووم و دوا‌ی‌یش هه‌ل‌په‌ر‌یووم، جا ئه‌گه‌ر پ‌ی‌شمه‌رگه‌ی د‌ی‌رین وزه‌ی جارانی‌شی نه‌ما‌بیٔ و نه‌توان‌یت به‌هه‌مان گ‌و‌رو تینه‌وه‌ کاربکات به‌لام هه‌ر چاوه‌ر‌پ‌ی ج‌و‌له‌ و هه‌لو‌یستی ل‌ی‌ده‌ک‌ر‌یت ئه‌گه‌رچی ئه‌و ج‌و‌له‌و کاره‌ وه‌ک ئه‌وه‌ی دا‌یه‌ گه‌وره‌ی من بچ‌وو‌ک‌یش ب‌یت.